నాన్న

రాత్రి ఎనిమిదిన్నరయింది. విశ్వనాథం టెరస్ మీద కూచుని సిగార్ కాలుస్తూ నక్షత్రాల్ని, ఆకాశాన్ని చూస్తూ, ఏవేవో ఆలోచించుకుంటున్నాడు. చుట్టూ నిశ్శబ్దం, నిర్మానుష్యం. పండువెన్నెల్లో ఎలక్ట్రిక్ లైట్లు వెలాతెలా పోతున్నాయి. వెనకాతల అడుగుల చప్పుడికి వులిక్కిపడి తిరిగి చూశాడు. రంగారావు ఏదో ఆదుర్దాగా చూస్తూ వస్తున్నాడు.

"ఏం ఇలా వచ్చావు? సినిమా కెళ్దామని అనుకుంటిరిగా రఘు ఏడీ?" అని ప్రశ్నల వర్షం కురిపించాడు విశ్వం.

"సినిమాలేదు - ఏమీలేదు. రఘు నాగపూర్ వెళ్ళనంటున్నాడు" అని నిర్జీవంగా కూలబడ్డాడు రంగారావు.

విశ్వం తెల్లపోయాడు. మర్నాటి పొద్దుటే ఎక్స్‌ప్రెస్‌కి రఘుని పంపేందుకు స్టేషనుకు వెళ్దామని అనుకుంటూంటే - రఘు వెళ్ళనంట మేమిటి? తనకు తెలిసిన వాళ్ళలో రఘు వొక్కడే సెలక్టయాడని మురిసిపోతే డ్యూటీలో చేరనంటం ఏమిటి? అందులో గవర్నమెంటు వుద్యోగం ఐ. ఎ. యస్. కి వెళ్ళి సెలక్టవటం సామాన్యం కాదే, అన్నీ అయి రఘు యిలా చెయ్యడమేమిటి?

"అసలు ఏం జరిగింది?" అని ప్రశ్నించాడు విశ్వనాథం.

పొద్దుట నీదగ్గర కొచ్చినప్పుడుగూడా చాలా వుత్సాహంగా వున్నాడు. నీదగ్గరనుంచి యిద్దరం వెళ్ళి బజార్లో సామాన్లు ఏవో కొన్నాం అక్కడినుండి వాడు స్నేహితులింటి కెళ్ళి వస్తానని వెళ్ళిపోయాడు. నే నింటికొచ్చి, వాడి ప్రయాణానికి సన్నాహం చేస్తున్నాను, భోజనానికి రాలేదు నాలిగింటికి ఇంటికొచ్చాడు. కళ్ళన్నీ ఎర్రగా వున్నాయి. గదిలోకి వెళ్ళి తలుపులు మూసుకు పడుకున్నాడు. అయిదున్నరకి బయటకొచ్చి నేను వుద్యోగానికి వెళ్ళను. ప్రయాణం లేదనిచెప్పి మళ్లా వెళ్ళి పడుకున్నాడు. "బెర్తుకూడా రిజర్వు చేయించాను. రేపు డ్యూటీలో చేరకపోతే ఎలా? అందులో గవర్నమెంట్ జాబ్" అని కుడిచేత్తో తల పట్టుకున్నాడు రంగారావు.

విశ్వనాథానికి రంగారావుని చూస్తే జాలేసింది పాపం! అతని కెందుకీ బాదర బందీ! జడభరతుడిలా ఏనాటి బాంధవ్యం? ఎందుకీ మమకారాలు? హాయిగా ఒంటిగా కాలక్షేపం చెయ్యక!

"ఎందుకని కారణం అడగలేదా నువ్వు?"

"లేదు, నీకు తెలుసుగా వాడిని నిలవదీసి నేనుప్రశ్నలు వెయ్యనని."

"అయితే ఏం చేద్దాం?"

"అందుకే నీదగ్గిర కొచ్చాను. నాకేం పాలుపోవటం

లేదు. వాడు వుద్యోగంలో జాయినయితే నాభారంపూర్తిగా వదులుతుందని అనుకున్నాను. జానకికి నే నిచ్చినమాట నిల బెట్టుకున్న వాడినవుతాను—అని అనుకుంటుంటే రఘు ఇలా చేస్తే నేనేం చెయ్యను!" అన్నాడు ఎడంచేతిమీదపడ్డ కండు వాని భుజంమీదకు లాక్కుంటూ. ఎడంచెయ్యి తొంటి. ఎడంచెయ్యి విశ్వం వంక దైన్యంగా నిస్సహాయంగా చూసింది.

"కారణం చూచాయగా తెలుసా నీకు? అని తిరుగా ప్రశ్నించాడు విశ్వం.

"మూడోంతులు—డాక్టర్ చదువుతోంది నిర్మలలేదూ—ఆ అమ్మాయి కారణం అనుకుంటా. వాడిని సాయంత్రచూస్తే మనం చదువుకునే రోజుల్లో ఆ నాటి ప్రొద్దుట నేను నీకు కన పడ్డానే; అవన్నీ జ్ఞాపకం వచ్చాయి. అదే కారణం అయి వుంటుంది."

"ఏం చేద్దామంటావు?"

రఘుకి నీమీద చాలా గురి వుంది. వాడిని నువ్వు తొందరగా నమ్మించగలవు. నువ్వు నెమ్మదిగా మంచి మార్గం లోకి లాక్కురా. వాడు డ్యూటీలో జాయినయ్యేట్టు చూడటం మన కర్తవ్యం. ప్రేమా—గీమా తర్వాత. సిద్ధాన్నం కాల దన్నకూడదు" అని ఆగిపోయాడు రంగారావు.

విశ్వం మాటాడక సిగరెట్ కాలుస్తున్నాడు. జానకి వెళ్ళిపోయింది. యీ రెండో చెయ్యి మిగిలింది - రఘు మిగిలాడు. అతను కూడా రంగారావుని నిరాశలోకి లాగ బోతున్నాడు. ఎందుకీ మనిషిని ప్రజలిలా బాధిస్తారు?

"కింద నాగదిలో పడుకో. రఘుతో నేను మాట్లాడి వస్తాను" అంటూ లేచాడు విశ్వం.

రంగారావు ఆశా నిరాశల మధ్య వూగులాడుతూ అలాగే కూర్చుండిపోయాడు.

o o o o

విశ్వం రంగారావు ఇంటికి చేరేవేళకి యింట్లో దీపం లేదు. తలుపు కొట్టిన పది నిమిషాలకి రఘు తలుపు తెరిచాడు. అతని ముఖంచూస్తే విశ్వానికి విచారం వేసింది. ఉడుకురక్తం చిక్కుసమస్యతో రఘు పదేళ్ళ పెద్దవాడిలా అయిపోయాడు. వయస్సువల్ల కలిగే బాధలు ఎంతలేసి వాళ్ళకు తప్పవు.

"నాన్న ఏడీ?" అన్నాడు తెలీనట్టు విశ్వం.

"బయటకెళ్ళారనుకుంటా"

విశ్వం కిటికీ దగ్గరగా కుర్చీ లాక్కుని కూచున్నాడు. రఘు మాట్లాడలేదు. అతని కళ్ళు లోకంలోని నిరాశలకు, దుఃఖాలకు ప్రతినిధుల్లా కనబడుతున్నాయి విశ్వానికి.

"లైటు ఆర్పేస్తున్నా—వెన్నెల బాగుంది" అంటూ సమాధానానికి ఎదురు చూడకుండా లైటుఆర్పి కూచున్నాడు విశ్వం.

చల్లని వెన్నెల రఘు నుదుటిమీద, చెల్లా చెదురయిన జుట్టుమీద బడుతోంది. ఆ క్షణాన రఘు తిరిగి అయిదేళ్ళ పిల్లవాడిలా కనపడ్డాడు విశ్వానికి.

"రఘు నా కెన్నేళ్ళో తెలుసా?"

"నలభై అయిదుకీ - యాభైకి మధ్య అన్నగారూ" అన్నాడు నిర్జీవంగా రఘు.

"నీకో కథ చెబుదామని వచ్చాను. అది నువ్వు వినాల్సిన కథ."

"ఇది పాతికేళ్ళ క్రిందటి మాట. అప్పటికి నేను ఇంటరు చదువుతూ వుండేవాణ్ణి. నాతో పాటు మీవూరి కుర్రాడొకడు కాకినాడ కాలేజీలో చదువుతూ ఉండేవాడు. అతను థరడియర్. ఇద్దరం కలసి వుంటూండేవాళ్ళం. కుక్కర్ మీద వండుకుతిని, కాలేజీకి వెళ్తూవుండేవాళ్ళం. ఇద్దరిదీ ఒకే క్లాసు కాకపోయినా, ఒకేవూరువాళ్ళం కాబట్టి, చాలా స్నేహంగా వుండేవాళ్ళం. మేమున్న యింటికి మూడో ఇంటివారబ్బాయి సత్యం, నా క్లాసులో చదువుతూ ఉండేవాడు. అతను నా కోసం రావడంలో క్రమంగా నా స్నేహితుడితో గూడా పరిచయం అయింది. సత్యానికీ మాకూ మధ్యా రాకపోకలు విరివిగా జరుగుతూండేవి. సత్యానికి అయిదుగురు చెల్లెళ్ళు, అమ్మా నాన్నా వుండేవారు. అతనే పెద్ద. ఒక్కడే కొడుకున్నా. అతని పెద్ద చెల్లెలు జానకి ఫిఫ్త్‌ఫారమ్ చదువుతూండేది.

"నా స్నేహితుడి ఎడంచేతికి ఆరువేళ్ళుండేవి. మేమంతా వేళాకోళం చేసేవారం. కాని అట్టే పట్టించుకునే వాడు కాదు.

"మాతండ్రి ఆబ్దీకానికి మావూరు వెళ్లాను. వెళ్ళే

టప్పుడు నా ఫ్రెండూ, సత్యమూ స్టేషనుకొచ్చి రైలెక్కించారు. తద్దినమయిన మూడోనాడు తిరిగి వచ్చేశాను.

"గదికొచ్చే వేళకి పుట్టెడు జ్వరంతో నా స్నేహితుడు పడివున్నాడు. ఒంటిమీద స్పృహ లేదు. ఎడంచెయ్యి వాచి ఎర్రగా అయింది, కట్టు కట్టివుంది. అతను మట్టుకు ఏవేవో పేలుతున్నాడు జ్వరంలో. వెంటనే డాక్టరుని కేకేసుకుని వచ్చాను. అతను వచ్చి చూశాడు, ఎడంచేతి ఆరోవేలు కత్తితో కోసుకోడంవల్ల సెప్టిక్ అయింది. దానితో జ్వరం.

"హాస్పటల్‌లో జేర్చి, తల్లికి, తండ్రికీ వైరిచ్చాను. వాళ్ళు ఏడుచుకుంటూ, లబలబలాడుతూ వచ్చారు. ఒక్కగాని ఒక్క కొడుకో-అని వాళ్ళు ఒకటే ఏడుపు.

"సెప్టిక్ అవడంవల్ల ఎడంచెయ్యి మణికట్టుదాకా కట్ చెయ్యాలి సొచ్చింది. మృత్యువుతో పోరాడి రెండు నెలలకి పక్కమీంచి లేచాడు.

"ఇదంతా నాన్నగురించా?" అన్నాడు రఘు ఖంగారుగా. విశ్వం వినిపించుకోనట్టు చెప్పుకుపోయాడు.

"అతన్ని మాటవరసకి రావు అందాం. రావు హాస్పటల్‌లో వుండగా సత్యం వస్తూ పోతూండేవాడు. ఒకనాడు మాటల్లో జానకి సంబంధం కుదిరిందని, ఒచ్చేవారం పెండ్లనీ, అప్పటికన్నా మా స్నేహితుడు లేవగలిగితే బాగుంటుందనీ అన్నాడు. ఈ మాటలు వింటున్న రావు ముఖం తెలతెల పోవటం కనిపెట్టాను. సత్యం వెళ్ళాక నిలవదీసి అడుగుతే చెప్పాడు, తనకి ఆరువేళ్ళు వున్నాయని జానకి నవ్విందట.

ఆరువేళ్ళవాడిని పెళ్ళాడనని హేళనచేసిందట. అందువల్లనే వేలు కత్తిరించుకున్నాట్ట. ఆ రాత్రి ఈ ఖబురుతో మళ్ళీ జ్వరం వచ్చింది. ఈవేలు ఎందుకు తీసుకున్నదీ మరో ప్రాణికి తెలియరాదని మాట పుచ్చుకున్నాడు. అసలు అతను ఆవేలు ఎందుకు కత్తిరించుకుందీ ప్రపంచానికి యీనాటి వరకూ తెలియదు.

"ఆరోగ్యం కోలుకునేందుకు ఆ ఏడు చదువు మానెయ్యవలసి వచ్చింది. తల్లీ తండ్రితో కలసి యింటికెళ్ళి పోయాడు రావు.

"మరుసటి ఏడు మళ్ళీ కాలేజీలో ప్రవేశించాడు. ఇద్దరం పూర్వం మాదిరిగానే కలసి వుండేవాళ్ళం సత్యం గూడా స్నేహంగా వుంటూ వుండేవాడు. రావు చేతి రహస్యం నాకూ జానకికీ తప్ప మరో ప్రాణికి తెలీదు.

"జానకిని రెండో పెళ్ళాయన కిచ్చారనీ, చాలా కష్ట పడుతున్నారనీ సత్యం మాతో ఒకసారి అన్నాడు. నేను తల వూపి ఊరుకున్నాను. రావు అక్కడనుంచి వెళ్ళిపోయాడు. మేము మళ్ళా జానకిని చూడలేదు. రావు బి. ఏ. ముగించి ఎం. ఏ. చదివేందుకు మద్రాసు వెళ్ళాడు.

"ఈలోపల ఎన్ని సంబంధాలు వచ్చినా అక్కర్లేదని భీష్మించుకు కూర్చున్నాడు. పెళ్ళి చేసుకోలేదని తల్లీ తండ్రీ దుఃఖించేవారు.

"రావు ఎం. ఏ. చదువుతుండగా తల్లీ తండ్రీపోయారు. ముసలాళ్ళిద్దరూ వుండగా పెళ్ళాడనందుకు నలుగురూ

నాలుగు మాటలూ అన్నారు. ఘోటక బ్రహ్మచారి - అని హేళనచేసేవారు. "ప్రేమించడం ఒకేసారి. అది విఫలం అయింది. చితికిన యీ హృదయాన్ని మరో పిల్లకి యివ్వలేను. అసలు పెండ్లేవద్దు, బ్రహ్మచారిగా వుంటాను" అని ప్రతిజ్ఞ చేసుకున్నాడు రావు.

"బి. ఏ. అయాక నేను బి. యల్. కి మద్రాసు వెళ్ళాను. సత్యం బి. ఏ. నాలుగుసార్లు ఫట్టీలుకొట్టి కలక్టాఫీసులో క్లర్కుగా చేరాడు.

"రావుకి ఎం. ఏ. లో క్లాసు వచ్చింది. కాకినాడ కాలేజీలో లెక్చరర్ గా వేశారతన్ని. నేను మద్రాసులో స్థిరపడిపోయాను. ఇద్దరం తరచు వుత్తరాలు రాసుకుంటూండే వాళ్ళం.

"ఒక ఉత్తరంలో జానకి భర్త పోయాడనీ, ఏడాది పసికూనతో జానకి పుట్టింటికొచ్చిందనీ, సత్యం సంసారం చాలా చితికిపోయిందనీ, సత్యానికి అడపా తడపా సాయం జేస్తున్నాననీ రాశాడు నాకు."

"నేనా విషయానికి జవాబు రాయలేదు. అసలు అతను కాకినాడలో వుండటం యిష్టంలేదు నాకు. అందులో జానకి వాళ్ళతో సంబంధం పెట్టుకోడం మరీ యిష్టంలేదు. కాని నాకెందుకని వూరుకున్నాను.

"మరో ఏడాది పోయాక జానకికి టి. బి. అనీ, ఆమె పరిస్థితి చాలా ఘోరంగా వుందనీ, సత్యం వాళ్లూ మందూ

మాకూ యిప్పించడం లేదనీ, తనకి ఏం చెయ్యాలో తోచడం లేదనీ పుత్తరం రాశాడు.

రావు మళ్ళీ ఊబిలోకి దిగుతున్నట్టు నాకూ అనుమానం తోచింది. కాని జానకి అతని హృదయానికి సంబంధించిన సమస్య. నేను సలహా యివ్వడం సమంజసం కాదు. అక్కడికీ మద్రాసు వచ్చెయ్యమనీ, దృక్పథం విశాలం కాగలదనీ జవాబు రాశాను. కాని రావులో కదలిక రాలేదు.

"మరి కొన్నాళ్ళకు-సత్యం పూర్తిగా మారిపోయాడనీ, జానకిపట్ల అతను ఏమాత్రం శ్రద్ధచూపించడం లేదనీ, జానకి జీవితం గాలిలో దీపంలా అయిపోయిందనీ, పసిపిల్లకేమిటో అయోమయంగా వుందనీ రాశాడు, నేను జవాబు రాయలేదు.

"ఒకనాడు కోర్టునుంచి వచ్చేవేళకి వైర్ వచ్చివుంది, రావు దగ్గిరనుంచి స్టేషనుకి రమ్మని. నాకు చాలా సంతోషం వేసింది. అతనింక కాకినాడ వెళ్ళకుండా జానకినుంచీ, ఆ పరిసరాలనుంచీ తప్పిద్దామని ఎన్నో ఆలోచనలతో స్టేషను కెళ్ళాను.

"రైల్లోనుంచి రావు ఎముకలపోగు జానకి నాలుగేళ్ళ కుర్రాడు దిగారు. నిర్ఘాంతపోయాను. ఇంటికొచ్చాము.

"ఆ సాయంత్రం రావు చెప్పాడు. సత్యంతో దెబ్బలాడి జానకినీ పిల్లాడినీ తీసుకొచ్చాడట. వుద్యోగానికి రాజీనామా ఇచ్చాడట. వాళ్ళ నాన్న ఇచ్చిన పొలం అమ్మితే ఆరువేలు వచ్చిందట. దీంతో జానకిని మదనపల్లి తీసుకెళ్ళి

కథా నిలయం
1053

మందిప్పిస్తానన్నాడు. ఇంకా ఆ కాకినాడకీ తనకీ సంబంధం లేదన్నాడు "ఎముకలపోగు ఆ జానకికోసం ఎందుకో ఆ శ్రమ! నాకు అర్థంకాలేదు. మంచమెక్కిన జానకికోసం అతనిబాధ అవగాహన కాలేదు నాకు.

"ఏమయినా జానకిమీద అతనికున్న ప్రేమనిమటుకు గౌరవించకుండా వుండలేకపోయాను. అంతకంటె ఔదార్యంతో ప్రేమించగలిగే గొప్పతనం నాలో లేదు. ఎంత లౌకికజ్ఞానం తెలిసినవాడయినా, ఆ నిజం గ్రహించేందుకు నేను భయపడలేదు.

"మదనపల్లి వెళ్ళాక జానకి స్థితి మరీ క్షీణించనారంభించింది. మందులూ, మాకులూ, ప్రేమా, సేవా ఏవీ ఆవిడని మృత్యుముఖంనుంచి రక్షించలేకపోయాయి.

"లోకంలో అంతా రావు స్త్రీ లోలుడనీ, వెధవని లేవదీసుకొచ్చి ఆమె చావుకు కారకుడయాడని ప్రచారం చేసింది. నాకు తెలుసు అసలు నిజం. జానకి కడుపునిండా తిని, కంటినిండా నిద్రలేని స్థితిలో. వుంది. అటువంటి స్త్రీ నుంచి రావు సుఖం ఆశించాడని పశుప్రాయులు అనుకుంటారు"

శివం ఆత్రంగా విశ్వనాథం ముఖంలోకి చూస్తున్నాడు. అతనిలోని అణువణువు విశ్వం నోటినుంచి వచ్చే మాటకై చూస్తోంది. విశ్వనాథం కలలో మాదిరి చెప్పుకు పోతున్నాడు.

ప్రతి వారం వెళ్ళి జానకిని, రావుని చూసి వస్తూండే

వాడిని. చంటిపిల్లాడితో కలిసి నేనూ రావూ ఆడుకుం టూండేవారం. జానకి కోలుకునేందుకు యిద్దరం శాయ శక్తులా తంటాలు పడేవాళ్ళం. జానకి దురదృష్టవంతురాలు. మరో పురుషుణ్ణి పెండ్లాడిన మర్నాడే ఆవిడ తన మనోబలం కోల్పోయింది. రావు ఇచ్చిన మనోబలాన్ని అందుకోలేక పోయింది. నిజంగా జానకి బతికివుంటే రావు ఆవిడని ఎంత సుఖపెట్టేవాడో అని ఆశ్చర్యపడుతుంటాను.

"ఆనాడు శనివారం. రైలుదిగి వెళ్ళాను. జానకి స్థితి మరీ అధ్వాన్నంగా వుంది. మృత్యువు రోజుల్లో ఉందని నాకూ రావుకీ తెలుసు. ఆ పది నెలల్లో జానకి అంటే నాకు ఒక విధమయిన వాత్సల్యం ఏర్పడింది. ఆవిడని బతికించాలనే పట్టుదల హెచ్చింది. కాని మా ఆశలు నిరాశలయాయి.

"ఆదివారం ప్రత్యూషకాలం. జానకి రాత్రల్లా మరణ వేదనపడి, తొలికోడి అరుస్తుంటే, మా యిద్దరి చేతుల్లో, నిన్ను వుంచి, నిన్ను ప్రయోజకుడిగా చేసేభారం రావుమీద వుంచి, మాట తీసుకొని, కళ్ళుమూసింది."

"అయితే, నేను నాన్నకి సొంతకొడుకుని కానా!" అని ఆశ్చర్యంగా లేచాడు కుర్చీమీంచి రఘు.

విశ్వనాథం సమాధానం చెప్పకుండా కథ కొన సాగించాడు.

"లోకం అంతా - ఆఖరికి సత్యంకూడా చెల్లెలిమీద కక్షవల్ల - తన కళ్ళతో నీ పుటకలు చూసినా - నువ్వు పతిత అయిన జానకికీ, రంగారావుకే పుట్టావని ప్రచారం చేశాడు.

జానకి మరణానంతరం నీ పెంపూ బాధ్యతా తనమీద పడుతుందని యీ అపవాదు పుట్టించాడు. అదీకాక, సత్యానికి జానకికై రంగారావు చేసిన ఖర్చు, స్నేహితుడైన తనకు పెట్టక, తన చెల్లెలుకోసం పెట్టడమేమిటనికసిగా ఉండేది. ఈ అపవాదు ఒకందుకు మంచిదే అయింది. జానకి చావుతోంద రగా రావుకి – ప్రపంచానికీ, తనకీ మధ్య నువ్వొక్కడివే కనపడ్డావు. ఆ స్థితిలో నువ్వుకూడా లేకపోతే అతనికి జీవితంలో యీ పాటి ఆలంబనకూడా వుండేదికాదు.

"ఆ తరువాత వొక ఏడాదికి కాస్త కోలుకొని యిక్కడ కాలేజీలో లెక్చరరుగా జేరాడు. అప్పటినుంచీ మే మిద్దరం ప్లానువేసి, ప్రతిమెట్టు ఆలోచించి, నిన్ను ఎక్కిస్తున్నాము. నువ్వు శిఖరానికి ఎక్కావు. అతని ఆశలు ఫలించాయి—"

రఘు లేచి కిటికీదగ్గిర నుల్చున్నాడు.

ఈ నాటి యువకులు – "ప్రేమ ఏమిటి – ప్రణయం ఏమిటి?" అని హేళన చేస్తారు, జానకి రంగారావును తిరస్కరిస్తే ఆమె కోసం బాధపడాలా? రెండు బుడ్లుతాగి, భోగం బజారు చుట్టేస్తే చాలదూ? అంటారు. కాని అది ఒకజాతి మనుషులకే చెందుతుంది? నాలాంటి వాళ్ళు అలాగే చేస్తారు. కాని రంగారావు లాంటి వారు జీవితాన్ని గొప్ప ఆశయాలతో మొదలెడ్తారు. వాటినుంచి జంకి పారిపోరు, వాటిని ఆరాధిస్తారు. నేనూ ప్రేమించి విఫలత పొందాను, స్త్రీలవల్ల కష్టసుఖాలు అనుభవించాను. ఇల్లూ, భార్యా

పిల్లలూ వున్నారు. రంగారావు నా అంత తేలిగ్గా జీవితాన్ని తీసుకోలేదు. అతని ఉన్నతభావాలముందు నేనెప్పుడూ తల వొగ్గుతూనే ఉంటాను.

"అతని లాంటి మనుషులు జానకినేగాదు, ఏ స్త్రీనైనా అంత ఆరాధనతో, సంపూర్ణంగా నిష్కల్మషంగా ప్రేమించ గలరు. అలాంటి ప్రేమను పొందినందుకు జానకి అదృష్ట వంతురాలు.

"చనిపోయిన మీ తల్లికంటే, బ్రతికున్న రంగారావు కోసం అయినా, నువ్వు యీ చిన్న చిన్న విషయాల్ని దాటి రావాలి. అతనుపడ్డ పాటంతా నువ్వు స్వల్ప వ్యాకులతతో నిరర్థకం చెయ్యకు. మృత్యు ముఖంలో అతను పవిత్ర బావంతో మీ తల్లికి బాస చేశాడు. దాన్ని ఎన్నో ఆశల్తో నెరవేర్చాడు. సరిగ్గా అది ఫలించబోయే సమయానికి నువ్వు యిలా చేస్తే-అతనెందుకు బతుకుతాడు?"

"యాభై ఏళ్ళ అతని జీవితాన్ని వెనక్కి తిరిగి చూసుకుంటే, ఏం సుఖం అనుభవించాడు? తల్లి దండ్రుల్ని తృప్తి పరచలేకపోయాడు. జానకి ప్రేమను పొందలేకపోయాడు! ఆఖరికి ఆమెని బ్రతికించుకోలేకపోయాడు. చివరికి నిన్ను పట్టుకు వ్రేలాడుతూంటే నువ్వు..."

గడియారం రెండు కొట్టింది. రఘు లేచి నుంచున్నాడు, అతని కళ్ళు ధగధగ మెరుస్తున్నాయి. రఘుకి జ్ఞానోదయం అయింది.

గుమ్మంలో రంగారావు వొంటిగా ఒకే ఒక్క-మానవుడిలా నిల్చున్నాడు. "నాన్నా" అన్న రఘు పిలుపు-విశ్వపితని వుద్దేశించి మానవుడు చేసే ఆక్రందనలా వుంది. మంచు మెట్లూ, కన్నీటి తుంపరలూ, ఆ వెన్నెల్లో ఒకటయాయి.

మర్నాడు ఉదయం రఘు డ్యూటీలో జాయిన్ అయేందుకు ఎక్స్‌ప్రెస్ ఎక్కాడు.